

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
  - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
  - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
  - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.
- NB3 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
  - b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.
- Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 49 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Tekst met vragen

1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.

1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk volledig goed is en dat strikt, dus zonder enige overschrijding, binnen de gegeven antwoordlengte valt, wordt daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend.

1.3 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.

2 Samenvatting

2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de in de opdracht gevraagde informatie-elementen.

2.2 Bij het toekennen van scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:

- Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
- Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dient aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen scorepunten te worden toegekend.
- Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent. Het is de kandidaat niet toegestaan telegramstijl te gebruiken. Voor een informatie-element dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend. Voor een informatie-element dat gedeeltelijk in telegramstijl is weergegeven, kan maximaal de helft van het aantal scorepunten worden toegekend.

2.3 De aftrek voor incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik in de samenvatting bedraagt maximaal 4 scorepunten. Onder incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik moet worden verstaan: fouten tegen de regels voor interpunctie, voor het gebruik van hoofdletters, voor zinsbouw, voor spelling, voor woordgebruik en voor woordvolgorde.

Deze aftrekegeling dient als volgt te worden toegepast:

voor fouten tegen de regels voor interpunctie:

1 fout of 2 fouten - 0

3 of meer fouten - 1

voor fouten tegen de regels voor de overige categorieën:

1 fout of 2 fouten - 1

3 of 4 fouten - 2

5 of 6 fouten - 3

7 of meer fouten - 4

Fouten die herhaald worden, moeten gerekend worden als afzonderlijke fouten.

Bij de beoordeling van de spelling dient uitgegaan te worden van de schrijfwijze volgens de Woordenlijst Nederlandse Taal (het Groene Boekje) van 2005.

2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Eenzame grazers

---

1 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Commerciële (massa)media/activiteiten zouden fout / minderwaardig aan de cultuur zijn.

of

Een echt kunstenaar laat zich niet in met commercie.

2 A

3 maximumscore 1

alinea 4

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 1

alinea 7

5 maximumscore 1

voorbeeld

6 maximumscore 2

In de jaren zeventig:	er heerste een grote afstand tussen kunst en commercie / kunst mocht niet geassocieerd worden met commerciële activiteiten / commercie was minderwaardig aan kunst.
Verandering vanaf de jaren zeventig:	de grote afstand tussen kunst en commercie is verdwenen / kunst en commercie gaan goed samen.
Belangrijkste consequentie van deze ontwikkeling:	de elite is verdwenen / er is nog maar één soort elite: de media-elite / er heerst verwarring over wat tot de kunst gerekend kan worden en wat niet.

indien drie elementen goed

2

indien twee elementen goed

1

indien minder dan twee elementen goed

0

7 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

- De elite in de jaren zestig streefde democratisering na / had een anti-elitaire opstelling
- Hierdoor kreeg het volk evenveel recht van spreken als de elite zelf
- een volledig goed antwoord, niet langer dan 30 woorden

1

1

1

8 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Anti-elitaire media schrijven positief over 'het volk' als abstractie, maar zijn negatief over het 'concrete' volk
- een volledig goed antwoord, niet langer dan 20 woorden

1

1

9 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

- Met een canon definieert de hogere klasse volgens Bourdieu wat wel en wat niet tot de 'hoge kunst' gerekend moet worden
- In deze visie gebruikt de elite een canon als een middel om het onderscheid tussen hogere en lagere klassen duidelijker te maken
- een volledig goed antwoord, niet langer dan 50 woorden

1

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
	Ook goed:	
	• Hoge kunsten ontleenden in de twintigste eeuw veel elementen aan de lage kunst / alledaagse uitingen	1
	• De elite voert een canon in als een middel om het onderscheid tussen (hoge en lage kunst en daarmee het onderscheid tussen) de hogere en lagere klassen duidelijker te maken	1
	• een volledig goed antwoord, niet langer dan 50 woorden	1
10	maximumscore 3	
	De kern van een goed antwoord is:	
	• Er is wetenschappelijk vastgesteld dat er geen verschil bestaat tussen <i>high art</i> en <i>low culture</i>	1
	• Volgens de kunstgeschiedenis ontleent de hoge kunst elementen aan de lage kunst / populaire cultuur en trivia	1
	• een volledig goed antwoord, niet langer dan 35 woorden	1
11	maximumscore 2	
	Zin 1: constatering	
	Zin 2: argument	
	Zin 3: conclusie	
	indien drie elementen goed	2
	indien twee elementen goed	1
	indien minder dan twee elementen goed	0
12	B	
13	C	
14	A	
15	C	
16	maximumscore 3	
	De kern van een goed antwoord is:	
	• grazers zijn (naar het citaat van Nietzsche) domme, onnadenkende kuddedieren	1
	• het woord eenzame is toegevoegd om te benadrukken dat wie tot de elite wil behoren zich zou moeten afzonderen	1
	• een volledig goed antwoord, niet langer dan 40 woorden	1
17	C	
18	D	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- de ‘echte’ elite in de hoofdtekst doet knappe dingen / maakt kunst / heeft echt talent, de elite in tekstfragment 1 niet 1
- de ‘echte’ elite in de hoofdtekst kan zich alleen in eenzaamheid ontwikkelen, terwijl de elite in tekstfragment 1 alleen bestaat bij gratie van de massamedia 1

Tekst 2 De ‘geyle hoer’ van de geldzucht

In een goede samenvatting (maximumscore 18 punten) moeten de onderstaande informatie-elementen opgenomen zijn. Om de scores van de samenvatting per onderdeel te kunnen verwerken, zijn deze afzonderlijke informatie-elementen doorgenummerd.

20.1 maximumscore 5

(Welke houding heeft men in Nederland ten opzichte van financiële gebeurtenissen in het heden en uit het verleden?)

- In Nederland is veel belangstelling voor actuele financiële debacles 2
- *tegenstelling-aanduidend element, bijvoorbeeld: maar* 1
- men staat onverschillig / is kort van geheugen ten opzichte van de financiële geschiedenis 2

20.2 maximumscore 2

(Hoe wordt deze houding historisch verklaard?)

- *een relatie-aanduidend element, bijvoorbeeld “Dit was mogelijk, doordat...”* 1
- we in het verleden altijd financieel succesvol zijn geweest 1

20.3 maximumscore 5

(vervolg historische verklaring)

- De overheid trad daarbij snel en adequaat op als op die manier de financiële schade kon worden beperkt 2
- *tegenstelling-aanduidend element, bijvoorbeeld: maar* 1
- dezelfde overheid keek weg voor de negatieve gevolgen als er geld verdiend kon worden 2

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20.4 maximumscore 3

(Hoe wordt verklaard dat Nederland niet leert van de geschiedenis en hoe kan die verklaring worden weersproken?)

- Nederland dicht zichzelf een onbeduidende rol toe 2
- ondanks het feit dat Nederland nog altijd een belangrijke rol speelt in de financiële wereld 1

20.5 maximumscore 3

(Welke illusie wordt daardoor in stand gehouden en hoe wordt deze gevoed?)

- Men wil er koste wat kost in blijven geloven / wil de illusie in stand houden 1
- dat mislukkingen het gevolg zijn van anderen en niet van eigen falen / financiële instellingen goede bedoelingen hebben / geen wanbeleid voeren 1
- Nederlanders ontkennen liefst dat hun land een grote maar bedenkelijke rol heeft gespeeld in financieel opzicht 1

20.a Regeling met betrekking tot incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik in de samenvatting

Voor fouten met betrekking tot incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik kunnen in totaal maximaal 4 hele scorepunten worden afgetrokken. De toepassing van deze aftrekregeling kan overigens nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0 scorepunten. Zie Vakspecifieke regel 2 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

20.b Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding van de samenvatting

Voor de eerste overschrijding met 16 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 16 scorepunten.

De toepassing van de aftrekregeling kan overigens nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0 scorepunten.

Schematisch:

- 161 - 176 woorden: 0 scorepunten aftrek;
- 177 - 181 woorden: 2 scorepunten aftrek;
- 182 - 186 woorden: 4 scorepunten aftrek;
- 187 - 191 woorden: 6 scorepunten aftrek;
- 192 - 196 woorden: 8 scorepunten aftrek;
- et cetera, tot een maximale aftrek van 16 scorepunten.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 23 mei naar Cito.

De normering in het tweede tijdvak wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Als het tweede tijdvak op uw school wordt afgenomen, zend dan ook van uw tweede-tijdvak-kandidaten de deelscores in met behulp van het programma WOLF.

6 Bronvermeldingen

- tekst 1   naar: Henri Beunders, Eenzame grazers / Er is geen elite meer, De Groene Amsterdammer, 24 februari 2011
- tekst 2   naar: Roel Janssen, De 'geyle hoer' van de geldzucht, De Groene Amsterdammer, 13 april 2011
- tekstfragment 1 naar: Xandra Schutte, Alleen op een eiland, <http://www.amc.nl>, geraadpleegd op 5 juni 2013

Nederlands vwo

Centraal examen vwo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vwo

Bij het centraal examen Nederlands vwo:

Op **pagina 7**, bij **vraag 16** moet het antwoord

De kern van een goed antwoord is:

- grazers zijn (naar het citaat van Nietzsche) domme, onnadenkende kuddedieren 1
- het woord eenzame is toegevoegd om te benadrukken dat wie tot de elite wil behoren zich zou moeten afzonderen 1
- een volledig goed antwoord, niet langer dan 40 woorden 1

vervangen worden door:

De kern van een goed antwoord is:

- grazers zijn (naar het citaat van Nietzsche) domme, onnadenkende kuddedieren; het woord eenzame is (juist) toegevoegd om te benadrukken dat wie tot de elite wil behoren zich zou moeten afzonderen 2
- een volledig goed antwoord, niet langer dan 40 woorden 1

Opmerking

Als een onjuiste of onvoldoende samenhang tussen de begrippen 'grazers' en 'eenzame' is aangebracht, ten hoogste 1 scorepunt toekennen.

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
- b. Als eerste en tweede corrector al overeenstemming hebben bereikt over de scores van de kandidaten, past de eerste corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe en meldt de wijzigingen in de score aan de tweede corrector.

Het CvE is zich ervan bewust dat dit leidt tot enkele aanvullende handelingen van administratieve aard. Deze extra werkzaamheden zijn in het belang van een goede beoordeling van de kandidaten.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren Nederlands vwo.

Het College voor Examens, namens deze, de voorzitter,

drs H.W. Laan